СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
РІК XLVI. Ч. 245. Джерзі Сіті, Н. Дж., пятниця 21-го жовтня 1938. No. 245. Jersey City, N. J., Friday, October 21, 1938. VOL. XLVI.
ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1018, 4-0807. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

АМЕРИКА ДУМАЄ БУДУВАТИ ДВІ ФЛЬОТИ

ВАШИНҐТОН. — Департамент фльоти задумує розбудувати в короткім часі дві окремі воєнні фльоти для Злучених Держав: число кораблів, що їх недавно призначено до окремої ескадри Атлянтійського океану, має бути збільшене настільки, що з того має повстати окрема фльота, а головна фльота має оперувати постійно на Тихому океані.

Завязком атлянтійської фльоти мають бути 18 воєнних кораблів.

ШПИГУН РОЗКРИВАЄ КРАДІЖ ІЗ ПОЧТОВИХ ПОСИЛОК.

НЮ ЙОРК. — У своїх дальших зізнаннях у місцевому федеральному суді Ґінтер Густав Румріх, американський німець, що признався до шпигунства на користь Німеччини, зізнав, що один аґент німецької шпигунської служби, котрий нібито служив як послугач на кораблі „Европа", хвалився йому викраданням листів з почтових посилок, ба навіть показував йому викрадений із почтових мішків контракт між сталевим підприємством Бетлеґем Стіл Ко. та совєтським урядом.

Він признався далі, що вислав німецькому урядові тайну шифру американського уряду.

РОБІТНИЧА РАДА КАЖЕ ПРИЙМАТИ НАЗАД 5,000 РОБІТНИКІВ.

ВАШИНҐТОН. — Краєва Робітнича Рада приказала підприємству „Републик Стіл Корпорейшен" приняти назад 5,000 робітників, що їх відправлено через страйк у травні 1937. року.

Рада каже, що страйк був викликаний невідповідною поведінкою підприємства супроти робітників.

ВИКРАДЕНИХ ІЗ ПОЛІЦІЇ РЕЄСТРІВ НЕ ЗНАЙДЕНО.

НЮ ЙОРК. — Не зважаючи на те, що поліція вислала на розшуки викрадених із поліції реєстрів 7,200 арештів велике число найкращих аґентів, їй не вдалося розвязати загадки сензаційного крадіжу.

Знаючи добре про велику вагу викрадених реєстрів, поліція визначила 50 осіб до зібрання викрадених реєстрів з інших джерел.

ПОРТОВИЙ СТРАЙК У НЮ ЙОРКУ ПОЛАГОДЖЕНИЙ.

НЮ ЙОРК. — Страйк 2,000 робітників на портових човнах, що почався минулої пятниці, полагоджено в середу угодою між власниками й робітничою юнією. Робітники рішилися вертатись до праці негайно, а рівночасно мають починатися переговори про умови праці.

АВТОВА ЮНІЯ НЕ ХОЧЕ 32-ГОДИННОГО ТИЖНЯ.

ДІТРОЙТ (Мішіґен). — Юнія автомобільних робітників уже не думає виставляти у Вашинґтоні домагань зменшити тиждень праці до 32 годин, щоб у цей спосіб дати працю безробітним, бо, мовляв, настрій серед робітників противний цьому.

ВИСЛАЮТЬ ВІЙСЬКО НА СТРАЙК.

СУ СИТІ (Айова). — Ґубернатор стейту, Крешел, вислав уже вдруге війська національної ґвардії на страйк робітників різницького підприємства Свифт і Ко., бо, мовляв, страйк може легко перейти в заворушення.

ПРОПАҐАНДА ЗА ЗАБОРОНУ ІМІҐРАЦІЇ.

НЮ ЙОРК. — На річній конвенції „Військового Ордену Льояльного Леґіону Злучених Держав" предложено резолюцію за повне здержання іміґрації до Злучених Держав аж до кінця теперішньої робітничої кризи.

ПРИПИСУЄ СІДАЙСТРАЙК КОМУНІСТАМ.

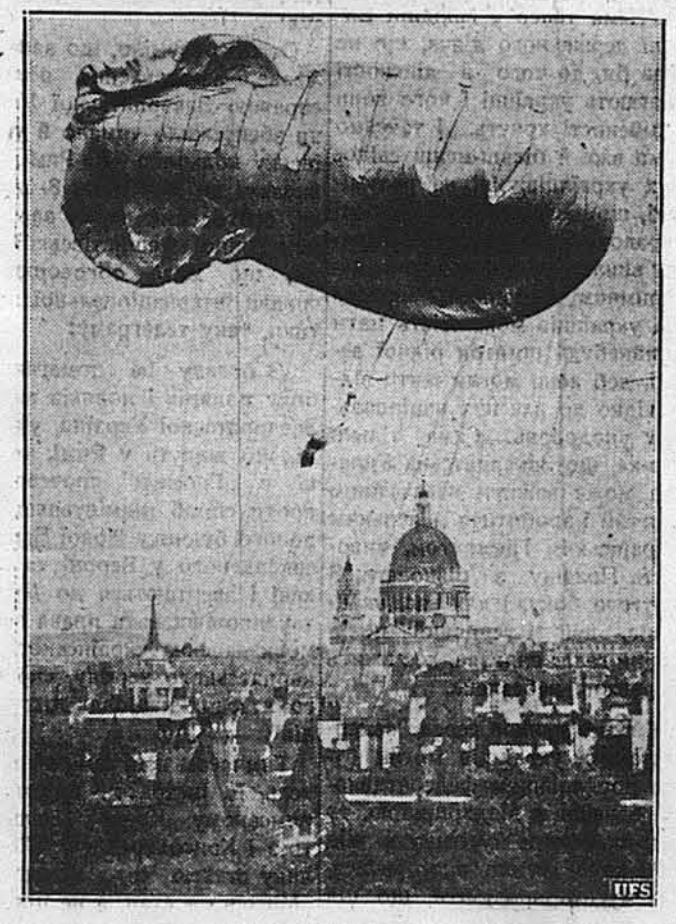
ВАШИНҐТОН. — Перед конґресовим комітетом Даєса зізнав Ралф Накс, бувший президент одного дітройтського відділу автомобільної юнії, що думку сідайстрайку піддали робітникам комуністи. Мовляв, комуністи все пропаґували сідайстрайк як „вправи в революції".

ДАЛЬША РЕЄСТРАЦІЯ ЧУЖИНЕЦЬКИХ АҐЕНТІВ.

ВАШИНҐТОН. — До департаменту стейту зголосилися ще 21 представників чужих держав і аґентур, згідно з постановами закону, ухваленого на останній сесії конґресу.

ОСТЕРІГАЄ ПЕРЕД ПІСТРЯКОМ У ШЛУНКУ.

НЮ ЙОРК. — На відбуваючомуся тут річному клінічному конґресі виступив В. Г. Оґілві, лондонський лікар, звісний як один з найбільших знавців недуги пістряка, з осторогою до лікарів і пацієнтів не легковажити собі пістряка в шлунку, бо це найнебезпечніша форма пістряка. Він радить кожному чоловікові з укінченим 40 роком життя не легковажити собі ніякої недуги шлунка, хочби передтим ніякої недуги не мав, бо вона може бути початком дуже поважних комплікацій.

ВІЧНА ПРИМАРА МІСТ В ЕВРОПІ.

У Лондоні, столиці Англії, пробовано недавно оборону міста при помочі так званого „бальонового баражу": в повітря випущено низку бальонів, прип'ятих до землі тонкими сталевими дротами. Інжініри, що це придумали, казали, що дроти будуть перерізувати крила ворожих бомбових літаків. Проба скінчилася частинною удачею, бо з 40 бальонів 7 зірвалися від вітру.

ЧЕЙМБЕРЛИН ЗАДУМУЄ СКЛИКУВАТИ ЩЕ ОДНУ КОНФЕРЕНЦІЮ.

ЛОНДОН. — По повороті з вакацій премієр Чеймберлин хоче скликати конференцію чотирьох потуг: Німеччини, Італії, Англії й Франції. На тій конференції він хоче видвигнути ще один плян замирення в Европі. Правдоподібно будуть порушені теж справи кольоній. Англія визнає етіопський підбій і правдоподібно ратифікує італійсько-англійський договір.

ІДЕН КЛИЧЕ ДО СТВОРЕННЯ СИЛЬНОГО УРЯДУ.

Бувший міністер Іден виголосив у Лондоні промову, в якій закликав англійців створити один безпартійний сильний уряд, в котрому забуто усі партійні ріжниці. Бо положення дуже грізне і його англійці можуть направити тільки своєю солідарністю, а також великими особистими посвятами.

РУМУНСЬКІ БАНДИТИ.

В Румунії, між місцевостями Ботосані і Ґарляв 4 замасковані бандити здержали автобус, стероризували обслугу й ограбили зовсім кільканацять подорожних, забираючи їм коло міліона леїв готівкою і в дорогоцінностях. Бандити втекли.

ЧЕРЕЗ ЗЕЛЕНУ ГРАНИЦЮ.

Останніми часами дуже багацько німецьких жидів дістається через т. зв. зелену границю до Литви. В звязку з тим мають литовці видати спеціяльні зарядження, що оборонять їх перед тією небажаною інвазією.

ГІТЛЕР СТАВИТЬ ПРОПОЗИЦІЇ ФРАНЦУЗАМ.

ПАРИЖ. — Французький уряд дістав від Гітлера пропозицію, на основі яких він міг би заґарантувати Франції її границі. Отож Німеччина хоче звороту її кольоній, зірвання союзу з Совєтами та вільної руки на сході Европи. Французькі кола говорять, що ці пропозиції уряд відразу відкине. Та заразом є таке переконання, що до якогось порозуміння таки прийде, щоб з обох сторін вплинути на Мусолінія. Німеччина хоче, щоб Мусоліні не піддержував Мадярщини, а Франція хоче погрозити йому союзом з Німеччиною.

ЗАПАДАЄТЬСЯ ЗЕМЛЯ.

Населення міста Хожова на Шлеську разураз переживає паніку, бо в місті западається земля. Як відомо, на терені Хожова є копальні і тому на поверхні повстають нераз кільканадесять метрів глибокі ями. За цим западанням землі в Хожові слідкують мешканці міста з великою тривогою. Недавно знову повстав гігантський кратер у середмісті Хожова на перехресті вулиць Повстанців та Обєднання. Кратер забезпечили баріерами.

ЗЛОВОРОЖА ХРИЗАНТЕМА.

Японський амбасадор у Римі доручив Мусолінієві від японського цісаря великий хрест ордеру хризантеми. Подаючи цей факт, італійська преса не подала назви ордеру. Це сталося тому, що, згідно з віруваннями італійського народу, хризантема ворожить смерть і похорон, а на всякий випадок приносить нещастя.

ЗАПОВІДАЄ ВЕЛИКИЙ УСПІХ ВИСТАВИ.

Ґровер Ґвейлен, предсідник виставової корпорації в Ню Йорку, обчисляє, що Світова Вистава в Ню Йорку стягне до Ню Йорку коло біліона долярів. На виставовій площі відбулося врочисте заложення вуґільного каменя під павільон Японії.

НЕ ХОЧУТЬ ОБВИНУВАЧУВАТИ ЗА ВБИВСТВО З МИЛОСЕРДЯ.

Велика лава присяжних суддів повіту Насав, Лонґ Айленд, відмовилася обвинувачувати за вбивство Ґарія Джансона, 65-літнього обслужника ґазолінової стації, котрий признався, що він убив свою жінку з милосердя, бачучи її муки від шлункового пістряка. Джансона негайно випущено на волю.

ЖАБА, ЩО ВАЖИТЬ 4 КГ.

Над Дунаєм у Румунії знайшли жабу, що важить 4 кг. Цю жабу закупив чимскорше якийсь англійський природник і вислав її до Лондону до зоольоґічного городу.

БУДУЮТЬ КОСТЕЛ У НАДВІРНІЙ.

Одна з мешканок Надвірної, якась П., вдова, виграла долярівку на суму 40,000 долярів. З вигри жертвувала на будову костела 100 тисяч злотих.

ЗЛОДІЇ З ДИТЯЧИМ ВІЗКОМ.

В Парижі трапилася перед кількома днями пригода, в якій злодії, що хотіли забезпечитися перед поліцією, самі звернули на себе увагу.

Зовсім припадково прохожий, який переходив ранком в 5 год. вулицею Корделієр, запримітив якусь жінку, що возила у візочку якусь маленьку дитину. Прохожий із мягким серцем схвилювався і кинувся шукати поліцая. Як можна рискувати здоровлям дитини в такий холодний досвіток. Адже простуда майже певна.

Коли жінка побачила поліцая, кинулася втікати. Вона залишила на вулиці візочок та в поспіху його перевернула. Дитина вивернулася на вулицю. Прохожі кинулися підіймати нещасне немовля. В цілу копицю ріжних шмат та старих часописів була завинена... кавчукова лялька.

Свистки поліцаїв мали ще й інший успіх: на сусідньому мурі, що окружав фабричні будинки, зявилися постаті двох переляканих чоловіків. Вони зіскочили на вулицю й почали втікати. Поліцаї побігли за ними і швидко їх дігнали. Одночасно зловили вони теж і жінку, що покинула візочок.

Виявилося, що оба чоловіки були злодіями, вибралися „на скок" до фабрики. Жінка була їх спільницею й мала берегти їх безпеки. Вона рішила, що коли їздитиме з дитячим візоком і положить іще до нього ляльку, то ніхто не зверне на неї уваги. Та вийшло навпаки, бо саме дитячий візочок із „нещасним немовлятком" став причиною „всипи" цілої злодійської спілки.

ЗНОВ ЧОРНІ ХМАРИ НАД ЗАКАРПАТТЯМ

Бандитська польська політика працює на нашу шкоду.

ВАРШАВА. — У звязку з поїздкою польського міністра Бека до Румунії, щоб наклонити румунів до захоплення Закарпаття і поділення його між себе та Мадярщину, польська преса заохочує уряд до довершення цього діла. Польська преса говорить, що нагода захопити Закарпаття збройно була між 1 і 11 жовтнем. Але тепер та нагода ще не пропала. Замітне те, що польська преса розпочала гостру пропаґанду проти Литви, виразно натякаючи, що вразі потреби Польща віддасть Німеччині данціґський коридор, а в заміну за те зажадає від Німеччини піддержки в захопленні Литви враз з її портом Мемелем (Клайпедою).

НІМЕЧЧИНА СКЛОНЮЄТЬСЯ ДО ТОГО.

БЕРЛІН.— У Німеччині є познаки, що вона готова понехати плян удержання Закарпаття під своїми впливами взаміну за згоду з поляками. Німецька преса рівночасно з польською розпочала гостру пропаґанду проти Литви, даючи тим доказ, що в тому відношенні є якесь порозуміння з поляками. Німецька преса також натякає, що для Закарпаття Німеччина не буде наражатися на зрив приятельства з Італією, Польщею й Мадярщиною. До Мінхену приїхали два словацькі міністри, д-р Тісо і Дворчанський, а від Закарпаття Едмунд Бачинський. Вони хотіли побачитися з Гітлером, але дотепер він їх не приняв. До Мінхену виїхав з Берліну міністер Рібентроп, щоб замісць Гітлера з ними говорити. Це вважають за поганий знак для словацько-закарпатської делеґації.

МІНІСТЕР БЕК У РУМУНІЇ.

БУКАРЕШТ. — Польський міністер Бек переговорював у Ґалаці з румунським королем Карлом у справі Закарпаття. Він піддавав королеві думку, щоб якнайскорше поділити Закарпаття між Румунію і Мадярщину та в той спосіб створити мур проти Совєтів з одного боку, проти Німеччини з другого, а також убити в зародку всяку спробу створити самостійну чи автономну українську державу. Бо така держава, говорив польський міністер, буде однаково загрожувати Польщі і Румунії, а то тому, що обі названі держави мають багато українського населення. Судячи по румунській пресі, Бек не осягнув того, чого хотів. Правда, румунська преса побоюється автономії чи самостійности Закарпаття, але вона не хоче бути розділена від Чехословаччини.

МАДЯРИ ДАЛІ ПІДБУРЮЮТЬ ЗАКАРПАТТЯ.

ПРАГА. — Мадярські терористичні банди далі бушують по Закарпатській Україні, стараючись викликати там заворушення. В останніх часах мадяри розвинули свою терористичну роботу також на теренах Словаччини. Мадярський літак переїхав понад словацьку територію і розкинув летючки, в яких мадяри обіцяють словакам повну самостійність і вимагають від них, щоб дезертирували з армії, висаджували в повітря мости і всякі державні будинки та щоб викликували повстання.

МАДЯРИ КАЖУТЬ, ЩО ЇХ ПІДДЕРЖУЮТЬ УГРОРУСИ З АМЕРИКИ.

БУДАПЕШТ. — Мадярський уряд далі робить усі заходи, щоб дістати від Словаччини мадярські території, а також влучити до себе Закарпаття. В тій справі урядові круги переговорювали зо спеціяльно післаним у тій справі до Будапешту польським представником Любеньським. Вони разом виробляють плян, як це перевести. Замітне те, що мадярський уряд опублікував, що угроруси, які живуть в Америці в числі 400,000 та мають сильні організації, вислали депешу до мадярського уряду, запевнюючи його, що вони хочуть прилучення Закарпаття до Мадярщини.

НАЦІОНАЛІЗМ СЕРЕД КОМСОМОЛЬЦІВ.

КИЇВ. — В українському комсомолі викрили опозиційну організацію, розгалужену по всіх університетських містах. Її осередок у Києві, де арештовано коло 80 студентів. Численні арештування переведено також у Харкові й Одесі. В Києві виходив нелеґальний часопис, що пропаґував знищення совєтського устрою та накликав до проголошення самостійної України. Його кольпортували по всьому краю. Першого секретаря комсомолу УССР усунули і потягнули до відповідальности за толерування націоналістичних елементів.

НОВІ ТЕРТЯ НА ДАЛЕКОМУ СХОДІ.

ТОКІО. — На совєтсько-манчуцькій границі знов вибухають тертя між відділами японського і совєтського війська. Японія внесла гострий протест. Заразом японські часописи знов заговорили про можливість японсько-совєтської війни.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jeresy City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ЯК ДО ТЕБЕ НЕ ПЮТЬ, НЕ КАЖИ: ДАЙ, БОЖЕ, ЗДОРОВЛЯ

У політичному житті Америки останніми днями зайшли цікаві факти, котрі проявляють, як не можна краще, наставлення американського населення до деяких течій. Цими саме днями американське громадянство зазначило дуже виразно своє наставлення до комуністичної пропаганди.

Як відомо, в багатьох стейтах існує зовсім леґально комуністична партія. Існувати леґально — значить, мати право вести публично свою пропаганду, організуватися, виставляти при виборах своїх кандидатів, уживати публичних урядників для обчислення голосів, відданих на своїх кандидатів, і таке інше. Звичайно комуністи ставили при виборах кандидатів на всі просто уряди, на котрі у даним менті йшли вибори. Навіть як кандидат комуністичної партії не міг мати найменшої надії добитися вибору, комуністична партія ставила кандидата, щоб обчислити свої голоси і бачити, який поступ вона робить з року на рік.

Цього року перший раз у своїй історії комуністичні стратеги взялися за іншу політичну стратегію: замісць виставляти своїх партійних кандидатів, вони заявилися за ріжних кандидатів інших партій, звичайно Демократичної Партії й Американської Партії Праці. На чолі свого стейтового тикету в Ню Йорку комуністи поставили номінатів Демократичної Партії й Партії Праці на уряд стейтового губернатора й поручника-губернатора. Своє небувале рішення вони пояснили перед своїми прихильниками тим, що, мовляв, небезпека перед фашизмом така велика, що комуністам, замісць числити свої голоси, треба поперти таких кандидатів, котрі дають запоруку, що вони не будуть попирати фашизму.

Занявши таке стратеґічне становище, стратеґи комуністичної партії думали, видно, що поперті в цей спосіб ними кандидати й партії заявлять, як уже не явну, то принаймні тайну вдячність комуністам. Та комуністичні стратеґи грубо завелись. Поперті ними кандидати в публичних заявах відпекалися комуністичної помочи. Відпекується їх теж не лише Демократична Партія, але й Американська Робітнича Партія, що збирається організувати робітників. Кандидати й партії виразно заявили, що вони не хочуть комуністичних голосів. Поміч комуністів для них непокликана й небажана. Навіть проти фашизму цим партіям з комуністами не по дорозі.

Заяви цих кандидатів і партій змалювали комуністичних стратеґів як дітваків, що пхаються з піддержкою партіям і людям, які тої піддержки і не хочуть і відтручують її всіми силами.

людям, які тої піддержки і не хочуть і відтручують її усіми виборах, справді цікаво знати.

БОРОТЬБА ЗА ЗАКАРПАТСЬКУ УКРАЇНУ

Італійська преса в своїх редакційних статтях, кермуючись, очевидячки, вказівками з міністерства, стримується від якоїнебудь пропаганди на користь того чи іншого рішення в справі Закарпатської України. Зате кореспонденти італійських часописів дуже широко реферують голоси в цій справі чужинецької преси. Особливо це відноситься до італійських кореспондентів у Варшаві та Будапешті, що зробилися фактично пропаґаторами польсько-мадярської ідеї витворення спільного кордону між Мадярщиною й Польщею на кошт Закарпатської України, що мала би бути прилучена до Мадярщини.

Звертає загальну увагу та настирливість, з якою особливо Польща настоює на таку розвязку, бо навіть Мадярщина, безпосередньо в цій справі зацікавлена, виявляє (судячи на підставі італійських часописів) більше скромности й тактовности.

Офіційна „Газета Польска" впрост заявляє, що „проблема приналежности цієї країни є одна з тих, що найбільше цікавлять Польщу. Створення з Закарпатської України незалежного організму не може навіть бути взяте під увагу. Єдина відповідна розвязка — віддати цю територію Мадярщині. Така розвязка є в інтересах польської держави. Необхідно встановити спільну польсько-мадярську границю для збільшення оборонної сили Польщі на випадок війни".

Здобуваючи в антанти дозвіл окупувати Галичину, Польща використала большевицьку загрозу, представивши українців, що завзято билися з большевиками, як отих самих большевиків. І антанта, що зовсім не розбиралася в справах східньої Европи, повірила... Тепер поляки й мадяри витягають на світ Божий арґумент „большевицької змови, що виникла в оточенні українських еміґрантів Женеви, Парижу і Лондону (взято навмисно центри масонського антифашизму, щоб створити враження ймовірности, і поминено такі центри, як Берлін і Відень, що знаходяться під безпосередньою контролею антибольшевицьких чинників) для створення незалежної української закарпатської держави, що малаб відділити Польщу від Мадярщини, а потім переформуватися в совєтську Україну (?!) і зреалізувати, на шкоду Польщі, власну територіяльну злуку з совєтською Росією (!). Можна собі уявити, звідки походять нитки цієї змови"...

Але те, що вдалося більш як 15 років тому, тепер не вдасться. Нема тепер у західній Европі державного діяча, що не знав би, до чого в дійсності змагають українці і чого вони в дійсності хочуть. І таксамо нема вже й більш-менш свідомих українців, які не розуміли б, що зацікавлення Польщі справою Закарпатської України викликане тільки одним нестримним бажанням: вирвати від українців можливість мати якийнебудь шматок рідної землі, деб вони могли жити відповідно до власних національних уподобань. Сама тільки думка, що Закарпатська Україна може зажити незалежним життям і зробитися маленьким українським Піємонтом, виводить Польщу з рівноваги. З другого боку, і для нас, українців, цей істеричний польський галас виявляє, де лежить справжня небезпека.

І якщо раніше серед закарпатських українців могли бути приклонники федеративного єднання з Мадярщиною, то від нині вони мусітимуть від цієї своєї думки відмовитися, бо мусять зрозуміти, що під впливом і натиском „дружнього" Польщі від „федеративного" звязку з Мадярщиною залишилисяб тільки самі сумні спогади.

І тут додам один маленький спогад: Коли в Румунії розпочалася нагінка на все українське і закрито „Самостійну Думку" й інші часописи, я звернувся до одного мого приятеля француза, що був дуже близький не тільки до французького, але й румунського посольства, та мав теж безпосередні звязки в румунських журналістичних колах, з просьбою довідатися про справжні причини переслідувань українців у Румунії. Через яких десять днів — час, необхідний для навязання зносин — мій приятель повідомив мене, що з ріжних джерел він отримав одне й те саме повідомлення: закриття „Самостійної Думки" й інші нагінки на українців у Румунії були викликані настирливими домаганнями з боку поляків. Як відомо, румуни зрештою так далеко зайшли по вказаному їм шляху, що навіть тепер, коли, злякавшися чеського прикладу, вирішили надати меншинам більші права, вони, дозволяючи на відкриття мадярських, сербських, болгарських і московських шкіл, не дозволяють на відкриття українських, а хто за них агітує, того ставлять під військовий суд!

Отже зрозуміло, що занадто жваве зацікавлення поляків справою Закарпатської України збентежило чимало й українську кольонію в Римі, яка вислала до Мусолінія 8. жовтня, себто саме перед засіданням Вищої Фашистівської Ради, що мала обговорювати справи інтернаціональної політики, таку телеграму:

„З огляду на домагання з боку мадярів і поляків анексії Закарпатської України, українці, що живуть у Римі, зєднані в „Громаді", протестують проти спроб підмінування чудового будинку Нової Европи, закладеного у Вероні та Мінхені і звертаються до Дуче з закликом визнати права на самовизначення українського закарпатського народу, спраглого власних національних ідеалів".

Тимчасом наш добрий приятель, Е. Інсабато, вмістив у римському „Корере Діпльоматіко і Консоляре" (ч. 370) велику статтю під заголовком „Мінхен — етап, а не ціль". У цій статті чимало уваги присвячено й справедливому насвітленню закарпатської справи, яка, на думку автора, повинна бути розвязана в дусі федерації, що дозволилиб на мирне, спокійне й плідне співжиття трьох народів, що її складуть, себто чехів, словаків і українців. Варто тут пригадати, додає автор, що мешканці Закарпатської „Руси" це чисті українці, з власним характеристичним етнічним мовним, історичним, географічним, природнім та традиційним обличчям, що відріжняє їх від усіх інших народів, як від словаків і мадярів, так і від поляків і руских. Отже справедливість необхідно вимагає, щоб цих людей не знехтовано, а то й ще гірше, щоб не принесено їх у жертву підчас остаточної перебудови зменшеної Чехословаччини, чи то в спосіб віддання Закарпаття іншим націям, чи то в спосіб відмовлення йому святого права на автономію, чи то — що булоб іще гірше—в спосіб постійного змішування, що робить із закарпатських українців то поляків, то русских, то нарешті русинів, що нібито мають якусь окрему національність; бо це останнє не тільки помилка, але й дійсно образлива для 40 міліонів українців. Несправедливість, як зрештою вже виказала їх енергійна реакція як у самій країні, так і на іміґрації. Лицарська мадярська нація, несправедливо пошматована, і Італія, що потім підтримувала й підтримає надалі її законні права, це визнала перша, не має ані потреби ані користи йти за такою тенденцією, що про неї я писав іще 20. минулого травня: так званий автохтонний тутешняцький рух, якому мадярони, і між ними єпископ Стойка, намагалися надати якоїсь життєвости, і який полягає вт бажанні витворити з закарпатських русинів якусь окрему націю, не має під собою ніяких підстав. Висловлюємо побажання, щоб наші приятелі мадяри не трималися вперто хибного шляху, який викликав би назавжди нехіть до них Великої України, що неминуче займе колись першорядне місце в грі европейської політики.

„На жаль, додає Інсабато до цієї власної цитати, деякі мадярські кола хочуть далі йти цим шляхом. І справді, тоді, як Відень ось уже тиждень поширює через радіо звістки для українців Закарпаття і Вликої України чистою українською мовою, з Будапешту що вечора поширюють мадярофільську пропаганду „рутенським діялектом" підкарпатських українців.

„Чехорутенословаччина, що має незабаром сформуватися, нейтральна, федеративна, гарантована чотирма великими потугами, зробиться дійсною силою европейської цивілізації і заперестане бути довгою рукою большевицького варварства та месіянічного московського панславізму. Ми певні, що вона зможе спокійно рахувати на льояльну приязнь і на дорогоцінне співробітництво Італії. Але необхідна умова для цього: повний розрив із Росією, як відємним елементом. Бо справжній ворог — це Росія, і Европа ніколи не матиме миру, поки Росії не зведеться до її етнічних і географічних меж, що їх історія присудила Московії.

„Розвязавши проблеми національностей у Чехословаччині, необхідно якнайскорше підійти і зліквідувати питання національностей тієї другої величезної мозаїчної держави, що зветься Росією. Інакше Европа не матиме миру".

Але треба визнати, що голос Інсабата залишається покищо цілком самітним. Мадярська й польська пропаганда використовує кожну чутку, кожну звістку, кожну вигадку, щоби переконати громадянську думку, що закарпатські „русини" рішуче не хочуть залишитися в якомунебудь звязку з чехами і словаками; а що існувати самостійно не можуть, то мусять, мовляв, йти під Мадярщину. На жаль, наші засоби протипропаганди в порівнянні з тими засобами, що ними розпоряджають дві зацікавлені держави, зачадто незначні, щоб могли багато заважити. Тут може заважити тільки рішуча й недвозначна постава самого українського населення Закарпаття.

Евген Онацький, Рим.

ЗАКАРПАТТЯ В СТАТИСТИЧНОМУ НАСВІТЛЕННІ ЧЕХІВ

„Подкарпатске Гласи", ужгородський чеський щоденник, наводить цікаву статистику про Закарпаття.

Ось: за останнім народнім переписом з 1930 р. на Закарпатті живе 718,586 осіб, з того 445,213 українців, 26,876 чехословаків, 11,490 німців, 109,336 мадярів, 91,212 жидів, 14,258 румунів і 16,212 чужинців.

За процентами мешканців є: 62% українців, 4.17% чехословаків, 1.61% німців, 15.23% мадярів, 12.72% жидів, 2% румунів, 2.27% чужинців.

За зайняттям:

Самостійні рільники: 74,152 особи, з того: 57,586 українців, 826 чехословаків, 767 німців, 10,287 мадярів, 3,100 жидів, 1,124 румунів, 461 чужинців.

Лісові урядовці: 246 чехословаків, 57 українців (русинів), 34 німці, 67 мадярів, 10 жидів, 17 чужинців. Є ясним, що тут українці щодо своєї скількости стоять за чужинцями; їх випередили навіть німці й мадяри. Правда, за минулих 8 літ тут положення змінилося трохи в користь українців, тільки не знати, наскільки.

Урядовці промислових підприємств: 227 чехословаків, 29 українців (русинів), 60 німців, 116 мадярів, 150 жидів, 85 чужинців.

Торговці мішаним товаром: 185 чехословаків, 206 українців (русинів), 37 німців, 504 мадяри, 4,819 жидів, 5 румунів, 218 чужинців.

Коршмарі й власники гостинниць: 81 чехословаків, 71 українців (русинів), 12 німців, 71 мадярів, 808 жидів, 12 чужинців.

Поштові урядники й службовці: 187 чехословаків, 71 українців (русинів), 11 німців, 156 мадярів, 192 жиди, 32 чужинців.

Службовці кас хорих: 334 чехословаки, 218 українців (русинів), 15 німців, 75 мадярів, 14 жидів, 3 румуни, 6 чужинці.

Залізничі службовці: 640 чехословаків, 1,216 українців (русинів), 70 німців, 639 мадярів, 17 жидів, 13 румунів, 45 чужинців.

Адміністрація й суди: 3,127 чехословаків, 829 українців (русинів), 63 німці, 318 мадярів, 88 жидів, 13 румунів, 66 чужинців.

Інша публична служба (крім шкільництва й здоровности): 125 чехословаків, 695 українців (русинів), 6 німців, 233 мадяри, 587 жидів, 7 румунів, 165 чужинців.

Учителі й професори: 735 чехословаків, 1,418 українців (русинів), 48 німців, 319 мадярів, 170 жидів, 12 румунів, 118 чужинців.

Наводимо цю статистику, з якої наглядно можна бачити, що в багатьох галузях (крім рільництва й шкільництва) випередили нас не тільки щодо пропорціонального заступлення, але й що до числа, навіть мадяри й жиди.

Правда, за останні роки всі ці галузі змінилися в нашу користь і від самих нас залежить, щоб ми всюди були заступлені пропорціонально. — („Нова Свобода", Ужгород).

К. Міксат.

КОСА

(Оповідання).

(1)

Якийсь дідько вкрав Цомакові косу і він пішов до міста, щоби нову купити. Увійшовши до залізної крамниці, очевидно до жидівської, поздоровив:

— Добрийдень, Мошку.

— Добрийдень, — відповів жид. — Що вам треба?

— Що мені треба? Косу хочу купити.

Жид узяв з кута пакет і поклав на лавці.

— Вибирайте! — каже.

Цомак скоса глянув на ті коси, і з погордою відвернувшися, сказав:

— Хочу мати ті з канонами.

Такий був знак фірми, до якої Цомак мав довіря. Купець взяв назад коси, значені биком, і на столі поклав пару з канонами. Цомак повів по них очима та рукою не доторкнувся ніякої.

— Ну? — спитав купець. — Може й цим з канонами щось хибує?

— Правду кажучи, я хотів би придивитися таки до тих з биком.

Купець забрав коси з канонами і назад приніс ті, котрі вже відложив був. Тепер Цомак вже сам змірквав, що переборщує, надуживаючи людську терпеливість. З пакету виймив одну косу. Наперед заплющив праве око і оглянув косу з усіх сторін. Потому прижмурив ліве око і держав косу прямовисно, шпилем униз. Нарешті підніс її вгору і добру хвилину дивився на неї скоса.

— Що коштує? — спитав неначе від нехочу.

— Два ґульдени, — відповів купець. — Ви хіба самі знаєте, що коштує коса цеї марки.

— Ця коса? — спитав Цомак глумливо. — То не може бути!

Поклав косу й у воздусі потягнув рукою. Таким способом він хотів уявити собі, як та коса виглядала би, колиб її вже насадив на кісся. Потому постукав пальцем по обох боках коси. Нарешті нагинав її на коліні.

— Гм... гм... Чи вона справді варт аж два ґульдени?

— Кленуся на мої діти, що не можу дати її дешевше, бо вона мене самого стільки коштує. Продаю без зиску тільки тому, що мені потрібна готівка на новий товар.

— Колиж бо вона не добре припалена. Чуєте?

— Це найліпша англійська сталь.

— Не будьте смішні! Вона викувано зо старої коси.

— То найліпший матеріял. Видержить до вашої смерти.

— Як не вищербиться до тижня, — додав Цомак, сміючися.

— Такої коси ви ще ніколи не мали. Прошу, лиш добре придивіться.

— Нащо дивитися... Коса косою. Одна така, як друга. Я беру ту, котра мені попаде під руки. Беру першу з краю. Отже покажіть вашу фарбу! Що ви за неї правите? Я ще дещо маю зорудувати в торзі.

— Я вже сказав, що два ґульдени.

— Це був жарт. Я не жартую. Хочу купити. Ну? Так, щоби купити?...

— Два ґульдени. Ні пів крайцара менше.

Цомак зачав косу наново оглядати. Пішов з нею до дверей, бо там було ясніше. На порозі оглянувся і сказав до купця:

— Я там лишив мій капелюх. Уважайте, щоби не пропав.

Далі приглядався до коси. Косу пестив соняшний промінь, вона вилискувалася. Цомак поволі підніс її до усту, хухнув на неї і з запертим духом ждав, коли пара з коси щезне. Вийшов на вулицю і стукав косою об камінь тротуару.

— Немилий тон, — замітив, вернувся до крамниці і спитав:

— Чи дасте її мені за одного ґульдена і вісімдесять крайцарів?... За два срібні без двох шісток?

— Спущу вам одну шістку. Це так по старій знайомості. Візьміть косу за одного ґульдена і девятьдесять крайцарів.

— Ні, вона стільки не варта. Що мої діти сказали би, якби я за щось таке так багато заплатив? Отже, дасте, чи ні?

— Дешевше не можу її дати, бо це була би моя втрата.

— То бувайте здорові!

Цомак вийшов, та зайшов лиш на середину вулиці. Зараз вернувся і крикнув:

— Дасте, чи ні?

— Ні, не дам!

Цомак, заклопотаний, стягнув з голови капелюх і обертав його в руці.

— Відколи жию, то з таким впертим чоловіком не мав нікого діла. Бодай не тямлю, щоби хтось так не хотів попустити з такої високої ціни. Знаєте що? Відложіть ту косу набік. Я пройдуся на свіжім повітрі, ще розміркую. Може таки дібемо торгу.

По годині Цомак вернувся, ведучи ще свого сусіда. Вони вже були обійшли всі залізні крамниці.

— Я прийшов, — сказав задиханий Цомак, стираючи з чола піт. — Це мій кум, Іван Колотух. Він також хоче купити косу. Є такий звичай, що як купується більше товару, то купець рахує менше. Що візьмете, як купимо дві коси?

— Одна, чи дві, то ще дешевше не можу дати. Ніяк не можу. Скільки, я вже казав вам сто разів. Повторяти вже не буду, бо навкучилося.

— Передумайте, обміркуйте і запоквапно не кажіть останнього слова, — нарозумляв купця.

— Останнє моє слово я вже сказав.

— То не попустите? — Цомак крикнув сердито.

— Ані крайцара! — сказав купець рішучо.

— Щож я на це маю сказати? — додав Цомак вже лагідніше.

— Кажіть, що хочете, я з вами більше не балакаю!

— Ну, ну. Не потребуєте зараз так сердитися. Як вас вразили мої слова, то дайте руку.

(Кінець буде).

Тепер уже знає.

— Касю, чи в тім слоїку є брилянтина до волосся?

— Ні, арабська ґума!

— Ах, тепер я знаю, чому не можу зняти капелюха з голови.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ПІТСБУРҐ, ПА. Місячні збори Тов. Рогатинщина, від. 396., відбудуться в суботу, 22. жовтня, в годині 6:30 ввечір, під ч. 2114 Тустин ул. Нагадується всіх членів, щоби були на тих зборах, бо хто не буде, буде караний грошево: член 50 ц., урядник 1 дол. Маємо важні справи до полагодження, відділові і інші. Повідомляється, що від. ч. 53 У. Н. Союзу на Савт Сайд уряджує пятьдесяту річницю свого заснування. Концерт, гостину, забаву й просить нас узяти участь у концерті і забаві. — Іван Катериняк, секр.

•З ДНЯ•

ПОМИЛКА, ЯКУ ЛЕГКО ЗРОБИТИ.

Внаслідок того, що Гітлер і Мусоліні добивалися в останніх часах самовизначення для судетських німців, а притім для деяких інших народів під чеським правлінням, як ось для словаків, мадярів, поляків, а навіть українців, дехто склонний вірити, що ось настала доба „самовизначення народів". Так, як сонце на весну теплеми промінями огріло всі ростини, всі тварини в однаковій мірі, так і та засада „самовизначення народів" у чудодійний спосіб однаково почала ділати на всі народи і своєю магічною силою привертати їм волю. Дехто навіть твердить, що цю чудодійну засаду „самовизначення народів" увільнили з закляття два чарівні принци: Гітлер і Мусоліні. І та засада у формі чарівної паняйки тепер буде мандрувати від краю до краю та стиратиме поневоленим і покривдженим народам їх сльози з очей...

ЦЕ ГАРНО.

Воно, ніби, гарно мати мрії. Гарно мріяти про такі чудові речі. Бо інколи в тих мріях людина трохи відітхне. Сховавшись у цьому вимріяному краю від дійсного твердого життя, трохи відпочине. Нераз навіть несовісно комусь тих мрій розвівати. Бо чому хтось не має потішитись бодай у своїх думках, коли в дійснім житті не може? А нераз воно навіть небезпечно розвівати комусь ці мрії, бо той, до кого ті мрії належали, накинеться вовком на інтруза та вважатиме його за те своїм тяжким ворогом.

Тому і політичні мрії досить ризиковно комусь розвівати, бо можна легко наразитись на тяжкі закиди, а навіть дослужитись тавра „зрадника", „ворога народу", чи чогось іншого. Дехто думає, що само відкриття прикрої можливости вже тимсамим мусить ту можливість сповнити.

АЛЕ...

Та тут є також „але". Коли якість мрії чоловікові нічого не шкодять, то, певно, не потрібно йому їх розвівати. Нехай собі помріє і задоволиться думками. Але буває нераз так, що мрії шкодять чоловікові і наражають його на тяжкі удари. Бо коли чоловік собі щось рожево уявляє, думає, що все піде мов по маслі, а потім його на шляху зустріне удар, то це мріяння принесе йому шкоду; воно було фактично його замаскованим ворогом, а не приятелем. Зате слово твердої правди, хоч може зпочатку було неприємне, то на дальшу мету було його приятелем. Воно заставило його приготовитись на удари і в той спосіб уникнути небезпеки.

В ПОЛІТИЦІ НЕ МОЖНА ЖИТИ МРІЯМИ.

Коли поодинокий чоловік повинен вислухувати тверду правду, то тим відважніше повинен дивитися правді в очі всякий суспільний провід. Він ніколи не повинен задурювати себе оманами.

А саме такою оманою є думати, що нині настала доба „самовизначення народів", і що цю добу започаткували Гітлер з Мусолінієм. Не сміють так думати навіть ті, котрі можуть відноситися з пошаною і любовою до цих двох провідників. Бо Гітлер і Мусоліні дбають у першій мірі про свої народи. Це їх святий обовязок так робити. Коли вони деколи висувають гасло „самомовизначення народів", то роблять це не для якоїсь всесвітньої моралі і справедливости, тільки тому, що в даній хвилині і в данім місці їм так вигідно робити. За якийсь час, коли вона покажеться невигідна для інтересу їхнього народу, вони можуть змінити цю свою засаду. Також на якомусь іншому місці вони можуть вцілості потоптати цю засаду — зновуж таки в інтересі їхнього народу. Що воно так, може послужити хочби той факт, що в той сам час, коли Мусоліні домагався для 80 тисяч тешинських поляків самовизначення, він у той самий час безоглядно давив 250 тисяч тирольських німців...

МИ ТУ ПОМИЛКУ ВЖЕ РАЗ ЗРОБИЛИ.

Ту помилку, що, мовляв, настає доба „самовизначення", „загального визволення" „загальної міжнародньої любови", „гуманітаризму", „братолюбства' і т. п., ми вже раз, і то не дуже то давно, поповнили і за те дорого заплатили. В часі наших останніх визвольних змагань і створення на короткий час своєї держави наша провідна верства також думала, що настала доба „самовизначення народів", яка немов чудодійна сила визволить із ярма всі народи і зголом забезпечить їм існування. Тоді наша провідна верства думала, що ту чудодійну силу увільнив із заклятого замку соціялістичний інтернаціонал, повний чудових гуманістичних кличів. Скільки ми заплатили за ту оману — не треба переповідати.

НАЦІОНАЛЬНЕ СЕБЕЛЮБСТВО.

Провід кожного народу мусить дбати в першій мірі про інтерес свого народу. Ні Гітлер, ні Мусоліні ніколи й ніде не заявляли, що вони змагають до запровадження якоїсь загальної обективної справедливости на світі. Навпаки, вони всюди і все підкресляли, що на справедливість дивляться з боку інтересів свого народу.

В цьому, остаточно, нема нічого лихого. Та треба на це дивитися тверезо і відважно. Не можна ніколи дивитися себелюбно на інтереси свого власного народу, а рівночасно двом найґеніяльнішим приклонникам національного себелюбства приписувати прикмети, чи навіть пляни, несебелюбної, обективно-справедливої політики.

Коли в той спосіб ми будемо дивитись на світову політику, то менше зазнаємо розчаровань, а також не будемо вважати „діяволами" тих, що їх іще вчора вважали „ангелами".

„Самовизначитися" — значить, здобути право власною силою. Колиж хтось інший комусь те право виборює, то це не є „самовизначення", а просто „визначення".

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

СТ. ЛУЇС, МО.

Протестаційні телеґрами.

Українці міста Ст. Луіс, Мо., що ґуртуються при укр. кат. церкві, звернулися в неділю, 9. жовтня, телеґрафічно до президента Злучених Держав і до премієрів Англії, Франції, Італії й Німеччини, щоб вони не допустили до загарбання Закарпаття мадярами, а помогли створити незалежну українську державу під протекторатом такої держави, яку собі виберуть представники Закарпаття.

Телеґрама, вислана до президента:

"His Excellency Franklin D. Roosevelt, President of the United States, Washington, D. C.

"Sir: The American Citizens of Ukrainian descent appeal to you, please help to stop Polish and Hungarian invasion of Sub-Carpathian Ukraine (Ruthenia) now under Czechoslovak rule and help to establish independent state under protectorate selected by its Council of Uzhorod."

Каблеґрама до премієрів згаданих вище европейських держав:

'Please stop Polish and Hungarian invasion of Sub-Carpathian Ukraine now under Czechoslovak rule. Establish independent state under protectorate."

М. Петровський.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА.

В справі надходячих виборів.

Коли наші іміґранти приїхали до Америки 40 чи 30 літ тому, вони самі себе й інші їх уважали чужинцями, то є масово, яка в політичнім і суспільнім житті Америки не сміла відгравати жадної ролі. Тверде і суворе життя, наклепи з боку ворогів, початкова неспосібність пристосування себе до нових обставин викликали в наших іміґрантів так званий „комплекс меншовартности“, чи, як це називають по анґлійськи „inferiority complex“.

В такім душевнім настрою почував себе наш іміґрант менше здібним від інших людей. Це явище для людини серед незнаного їй світу до якогось ступня було зовсім природне.

Однак від першої хвилини в людській істоті родиться гін визволитись від почуття меншевартности, і спочити в почуванні більшевартности, знайшлися в гурті тих, що перемагають. Бо життя це невпинний вияв жадоби не тільки зберегти себе при житті, але і розвинутисcь та удосконалитись, перейти від невдачі до перемоги.

В політичному житті Америки українці доперва тепер починають скидати з себе це душевне ярмо „комплєксу меншевартности“ своїми тяжкими зусиллями, переконуючи провід великої американської політичної партії, що так, як і іміґранти з цілого світу створили нинішні Злучені Держави, так і ми, нинішні іміґранти та потомки іміґрантів вчорашніх, творимо Злучені Держави завтрішні. Такий арґумент зломив опір, так, що велика републиканська партія стейту Пенсилвенія признала офіційно українців як важний політичний чинник цього стейту, і затвердила нашу Українсько-Американську Політичну Орґанізацію стейту Пенсилвенія. Це признання є не тільки великої моральної ваги, але також економічно - матеріяльної, бо тим признанням упривілейовано нас до соток добрих місцевих і стейтових праць та посад.

Провідником у здобутті для нас цеї важної стратеґічно-політичної ситуації є Михайло Дармограй, який визначається у виконуванні своїх патріотичних українських обовязків, а також є майором американської армії.

Використовуючи тепер це добре стратеґічне положення, ми мусимо йти вперед за плянами нашого провідника майора Михайла Дармограя, який є предсідником нашої політичної орґанізації. Ми, українці, громадяни Злучених Держав, є вільні люди, горді зо своєї незалежности, і відчуваємо, що це також від нас залежить, щоб ми продовжували спосіб американського життя, яке будували вчасні іміґранти гірким трудом.

А способом цього життя не є відбирання від робітника його варстату праці. Доказом нинішньої злої господарки є збільшення числа безробітних з 10 на 13 міліонів за останніх 6 літ, за час нинішньої адміністрації. Ми всі воліємо працювати, ніж побирати державну допомогу. Републиканська партія має кращі проспекти розвязати цю крізу безробіття. А це питання для нас найважніше.

Републиканська партія дала нам нагоду розвиватись краще політично, вона нам признала громадянську рівноправність, запевнила привілей до державних посад, тому ми всі солідарно мусимо піддержати її, говорив майор Михайло Дармограй на останнім засіданні Українсько - Америкнської Політичної Орґанізації дня 2-го жовтня ц. р. Згадане засідання постановило віддати свої голоси при наступних виборах на кандидатів Републиканської Партії.

Виховуймо себе на громадян, яких метою в житті є перемога, які мають у душі віру в свої сили, а не одиниць, які проходять через життя одинцем, і незорґанізовані як тіні, як слабі істоти з комплєксом меншеважности, і які не вірять у перемогу, ще заки попробують зорґанізовано боротись і добувати. Найкращим засобом до перемоги є орґанізація, а нашим політичним орґанізаційним провідником на стейт Пенсилвенія є майор Михайло Дармограй.

Звертайтеся до нього по ближчі інструкції й інформації на адресу: Major Michael Darmopray, 809 N. Franklin Street, Philadelphia, Pa. Telephone: Market 3151.

Управа Укр.-Амер. Пол. Орг. ст. Пенсилвенія.

УРОДИНИ „ПЕРШОЇ ЛЕЙДИ КРАЮ“.
Пані Рузвелтова на врочистім святі своїх 54. уродин.

ЕМБРІДЖ, ПА.

Протест.

Українці з Ембрідж вислали протест проти загарбання Закарпатської України мадярами.

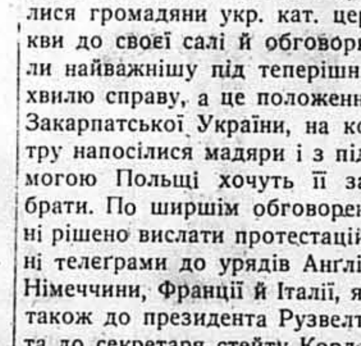
В неділю, 9. жовтня 1938 р., зараз по Службі Божій зібралися громадяни укр. кат. церкви до своєї салі й обговорили найважнішу під теперішню хвилю справу, а це положення Закарпатської України, на котру напосілися мадяри і з підмогою Польщі хочуть її забрати. По ширшім обговоренні рішено вислати протестаційні телеґрами до урядів Анґлії, Німеччини, Франції й Італії, як також до президента Рузвелта та до секретаря стейту Кордела Гола. Резолюції вислано в імені 2,000 українців в Ембриджу.

Т. Грицик.

В щоденнику "ALTOONA MIRROR" (Алтуна, Па.) є про цей протест ось-така новинка:

PROTEST IS CABLED.

AMBRIDGE, Pa., Oct. 11.—A protest against the cession of the Carpathian Ruthenia district of Czechoslovakia to Poland and Hungary was cabled to the principal nations of Europe today by 2,000 Ambridge residents of Ukrainian descent.

PRESS REPORTS ON UKRAINE AND UKRAINIANS

5,000 UKRAINIANS OF CITY PROTEST POLISH SITUATION

More than 5,000 of Chicago's 50,000 Ukrainians rallied yesterday to protest the Polish government's destruction or confiscation of Orthodox and Greek Catholic churches in the Ukrainian district of Poland. The meeting was held in the St. Nicholas church field at Rice and Leavitt streets after a mass commemorating the movement for an independent Ukraine state.

Atorney Roman I. Smook presented a resolution demanding the right of self determination for Ukrainians in Europe. The demand will be sent in the name of a million American Ukrainians to the governments of the United States, Great Britain, France, and Germany. The movement would separate minorities groups in Poland, Rusia, Rumania, and Czechoslovakia and unite them in a Ukraine state.

(Chicago Daily Tribune, Monday, Oct. 17, 1938.)

UKRAINIANS HERE PROTEST PERSECUTIONS IN POLAND

Ukrainians of Greater Boston adopted a resolution protesting to Poland, United States, and the League of Nations against religious persecution and liquidation of Ukrainian churches in Wolhynia, Cholm, Polissia, and Pidliassia sections of Poland, yesterday at a mass meting in the Ukrainian Church Hall, 136 Arlington st., attended by nearly 200.

Rev. F. Vladimir A. Kaskiw presided. Principal speakers were Nicholas Dawyskyba, Dimitry G. Romanow, Anna Chopek, and Dr. Emil Kaskiw.

Organizations represented were Zaporozska Sitch Society, Sisterhood of the Holy Virgin Mary, Ukrainian Women's League, Daughters of Ukraine, Ukrainian Boys' Club, Ukrainian Citizens' Club, and the Ukrainian Chorus.

The destruction by the Polish Government of Ukrainian cultural, religious, and educational institutions, and the closing and tearing down of historic Ukrainian churches, were protested.

(The Boston Globe, Oct. 10, 1938)

КУДИ ПЕРЕНЕСЛИ ВЧИТЕЛЯ-ЕНДЕКА?

Ендецьке „Слово Народове“ бідкається, що з Микулинець, тернопільського повіту, перенесли вчителя-ендека, Яна Клембка, „для добра школи“ аж до... Копичинців! Що попереносили цілі сотки вчителів-українців на далекий і глибокий захід, це „Слова Нар.“ не обходить!

ПОШУКУВАННЯ ОСІБ

Пошукую ПЕТРА ЖУКА, з села Теплиці, пов. Ярослав. Тепер десь він мешкає в Ню Йорку. Я виправив для нього гроші по його братові. Як хто знає, де він живе, або він сам, прошу зголоситися до мене на адресу: 243-5

Mr. ANTHONY D. PASHUCK,
322 North 8th St., Philadelphia, Pa.